

## **Kúria végzése**

**Az ügy száma:** Bfv.III.1.787/2016/10.

**A határozat szintje:** felülvizsgálat

**A tanács tagjai:** Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke  
Molnár Ferencné dr., előadó bíró  
Dr. Székely Ákos, bíró

**Az eljárás helye:** Budapest

**Az eljárás formája:** tanácsülés

**Az ülés napja:** 2017. május 11.

**Az ügy tárgya:** jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette és más bűncselekmény

**Terhelt(ek):** I. rendű és társai

**Első fok:** Nyíregyházi Járásbíróság, 15.B.2318/2009/505., ítélet, tárgyalás,  
2015. november 6.

**Másodfok:** Nyíregyházi Törvényszék, 1.Bf.34/2016/8., ítélet, nyilvános ülés,  
2016. szeptember 13.

**Az indítvány előterjesztője:** XIV. rendű terhelt védője és  
XV. rendű terhelt és védője

**Az indítvány iránya:** terheltek javára

### **Rendelkező rész**

A Kúria a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a XIV. rendű terhelt védője és az XV. rendű terhelt és védője által (együttesen) benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 15.B.2318/2009/505. számú ítéletét és a Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.34/2016/8. számú ítéletét XIV. rendű és XV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### **Indokolás**

I.

- [1] A Nyíregyházi Járásbíróság a 2015. november 6. napján kelt 15.B.2318/2009/505. számú ítéletével XIV. rendű és XV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetésében [1978. évi IV. törvény 288. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért a XIV. rendű terheltet 500 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, 1 napi tétel összegét 700 forintban állapította meg, így mindösszesen 350.000 forint pénzbüntetést szabott ki; míg a XV. rendű terheltet 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, 1 napi tétel összegét 700 forintban állapította meg, így

mindösszesen 280.000 forint pénzbüntetést szabott ki.

- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. szeptember 13. napján jogerős 1.Bf.34/2016/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét e terheltek tekintetében akként változtatta meg, hogy
- XIV. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősítette, és a pénzbüntetés napi tételeinek számát 540-re, 1 napi tétel összegét 4.000 forintra felemelte, így mindösszesen 2.160.000 forint pénzbüntetést szabott ki;
  - XV. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont] minősítette, és a pénzbüntetés napi tételeinek számát 350-re csökkentette, 1 napi tétel összegét 2.000 forintra felemelte, így mindösszesen 700.000 forint pénzbüntetést szabott ki.
- [3] A pénzbüntetés megfizetésére - mindkét terhelt esetében egyaránt - 10 havi részletfizetést engedélyezett.

## II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a XIV. rendű terhelt védője, és a XV. rendű terhelt és védője (együttesen) terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, egyaránt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve.
- [5] Az indítványok indokai szerint a másodfokú bíróság a Btk. 2. § téves alkalmazásával minősítette a terheltek cselekményét az elbíráláskor hatályos Btk. szerint, az nem eredményezte ugyanis a cselekmények enyhébb elbírálását. A terheltekkel szemben ténylegesen alkalmazott joghátrány - a pénzbüntetés - tekintetében a hatályos Btk. rendelkezései szigorúbbak; az elkövetéskor hatályos törvény szerint a pénzbüntetés 1 napi tételének összege legkevesebb 100 forint, a jelenlegi Btk. szerint pedig 1.000 forint. Ily módon az indítványozók egyező álláspontja szerint a cselekmény téves minősítése folytán törvénysértő büntetés kiszabására került sor. Kifogásolta továbbá a védő a XV. rendű terhelt esetében - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással -, hogy a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét sem teljesítette, mivel nem adta indokát annak, hogy miképpen értékelhető a büntetés enyhítésének 280.000 forint pénzbüntetés helyett 700.000 forint pénzbüntetés kiszabása a terhelttel szemben.
- [6] Az indítványozók sérelmezték továbbá, hogy a bíróság a XIV. rendű és XV. rendű terhelt tényleges jövedelmi és vagyoni viszonyainak tisztázása nélkül állapította meg a pénzbüntetés 1 napi tételének összegét. Mindezekre tekintettel a megtámadott határozat megváltoztatását, enyhébb pénzbüntetés kiszabását, illetve a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését kérték, a büntetés végrehajtásának felfüggesztése mellett.
- [7] A Legfőbb Ügyészség BF.1690/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat alaptalannak tartotta. Az ügyész szerint az indítványok bár helytállóan hivatkoznak a Btk. 2. §-a téves alkalmazására, ez azonban nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, ezért a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára történő hivatkozás nem foghat helyt. Bár az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény a pénzbüntetés 1 napi tételének összege minimumát tekintve enyhébb, ezért nem lett volna helye az elbíráláskori Btk. alkalmazásának, ugyanakkor a kiszabott büntetés nem törvénysértő. Az ügyész ugyanis mindkét terhelt esetében súlyosításért fellebbezést jelentett be, és a másodfokú bíróság által megállapított 1 napi tétel összege, az 1978. évi IV. törvény alapján is kiszabható lett volna. Nem tartotta helytállónak az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos védői érvelést sem, mivel a jogilag téves indokolás nem azonos az indokolás hiányával. Ezen okoknál fogva a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.
- [8] A XIV. rendű terhelt védője a legfőbb ügyész átiratában foglaltakra észrevételt terjesztett elő, melyben továbbra is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem tárta fel a terheltek jövedelmi,

vagyonai viszonyait, nem szerzett be adatokat arról, hogy a terheltek bármilyen ingó vagy ingatlan vagyonnal rendelkeznek-e, ezért a kiszabott büntetést ez okból is törvénysértőnek tartotta.

### III.

- [9] A XIV. rendű terhelt védőjének, valamint a XV. rendű terhelt és védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [10] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában tételesen felsorolt okok alapján vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [11] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében (illetve a korábbi Btk. 90. §-ában) foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.
- [12] A Btk. 2. § (1) és (2) bekezdése (a korábbi 1978. évi IV. törvény 2. §-ával egyezően) kimondja, hogy a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni.
- [13] Az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 51. § (1) bekezdése szerint a pénzbüntetést úgy kell kiszabni, hogy - figyelemmel a cselekménnyel elért, vagy elérni kívánt anyagi előnyre is - meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát, és - az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten - az 1 napi tételnek megfelelő összeget.
- [14] A (2) bekezdés szerint a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel. 1 napi tétel összegét legalább 100, de legfeljebb 20.000 forintban kell meghatározni.
- [15] A Btk. 50. § (1) bekezdése kimondja, hogy a pénzbüntetést úgy kell kiszabni, hogy - figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára - meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát, és - az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten - az 1 napi tételnek megfelelő összeget.
- [16] A (2) bekezdés szerint, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.
- [17] A (3) bekezdés szerint pedig a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel. 1 napi tétel összegét legalább 1.000, legfeljebb 500.000 forintban kell meghatározni.
- [18] A büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés megsértése a jogerős határozatban felülvizsgálati eljárás alapja lehet. Mindig felülvizsgálati ok, ha az elbírálás idején hatályos rendelkezés alkalmazásával utóbb már nem bűncselekmény az a cselekmény, ami az elkövetéskor hatályos törvényi rendelkezések alapulvételével még bűncselekmény volt [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont I. fordulat].
- [19] Ugyanakkor, ha a büntetőtörvény megválasztásának kérdése az enyhébb elbírálás szempontjából merül fel, az ebben való esetleges tévedés nem feltétlenül alapoz meg minden esetben felülvizsgálati okot. Az alkalmazandó jogszabály téves megválasztása (a büntetőjog más szabályának megsértése révén) csak akkor vezethet a felülvizsgálati eljárásban eredményre, ha az egyúttal törvénysértő büntetés kiszabását is eredményezte [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat].
- [20] Ez utóbbi feltétel - törvénysértő büntetés kiszabása - érvényesülése a Btk. 2. §-ával összefüggésben egyben azt is jelenti, hogy a törvényválasztás folytán az alkalmazott büntetés neve vagy mértéke (felfüggesztett szabadságvesztés esetén ide értve a próbaidő tartamát is) kerülne összeütközésbe a törvény rendelkezéseivel. Ez esetben is csak akkor, ha az adott jogszabálysértés kiküszöbölése mellett a konkrét büntetési nem nem alkalmazható, vagy a bűncselekmény minősítéséhez

- kapcsolódó büntetési tételkeret megsértésével, vagy a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütköző módon került kiszabásra. Ez pedig jelen ügyben nem állapítható meg.
- [21] Az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 51. § (2) bekezdése szerint a pénzbüntetés 1 napi tételének legkisebb összege 100 forint, a Btk. elbírálás idején hatályos 50. § (3) bekezdése szerint pedig 1.000 forint volt.
- [22] Nem kétséges, hogy az alkalmazott joghátrányra tekintettel a büntetőtörvény rendelkezései az elbíráláskor mindkét terhelt tekintetében nem enyhébbek. Ezért nem lett volna helye az elbírálás idején hatályos Btk. alkalmazásának. Ugyanakkor a Btk. 2. §-ában való tévedés jelen esetben nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, mivel a másodfokú bíróság - egyébként a súlyosítási tilalom sérelme nélkül - szabott ki pénzbüntetést, és ezen belül annak napi tételszáma és az 1 napi tétel összege mindkét törvény alapján kiszabható lett volna.
- [23] Ezért a Btk. 416. § (1) bekezdés b) pontjára történt hivatkozás nem alapos.
- [24] Nem helytálló a védői érvelés a terheltek jövedelmi, vagyoni viszonyainak szélesebb körű felderítése elmaradását kifogásoló részében sem.
- [25] Az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 51. § (1) bekezdése, és az elbírálás idején hatályos Btk. 50. § (1) bekezdése egyezően tartalmazza, hogy az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten kell meghatározni a pénzbüntetés kiszabása során az 1 napi tételnek megfelelő összeget. A törvény megfogalmazásából következően egyértelmű, hogy ez a bírói mérlegelés körébe tartozó tényezők értékelését jelenti, ily módon a büntetés kiszabása körébe esik. Ennek alkalmazása során az elkövető megfelelő jövedelme vagy vagyona nem előfeltétel.
- [26] A felülvizsgálat a megtámadott határozat olyan jogi hibájának jogorvoslati eszköze, amely valamely mérlegelést nem tűrő anyagi vagy eljárási szabály téves alkalmazásából fakad. Ha a jogszabály mérlegelést enged, akkor annak eredménye nem tekinthető olyan körülménynek, amely alapja lehet a jogerő felbontásának. Ennél fogva a büntetés kiszabása körében a bíróság mérlegelő tevékenysége - miként a bizonyítékokat mérlegelő tevékenység, az enyhítő, súlyosító körülmények mikénti értékelése - felülvizsgálattal nem támadható.
- [27] Rámutat a Kúria arra, hogy a Btk. 50. § (2) bekezdése - a korábbi pénzmellékbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések átvételével - külön szabályozza a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmények esetén a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása mellett a pénzbüntetés kötelező alkalmazásának esetkörét. E rendelkezés alkalmazása során - a törvény szövegéből következően - konjunktív feltétel az elkövető megfelelő jövedelmének, vagyonának léte. Ez utóbbi pedig ténykérdés.
- [28] A terheltek jelen ügyben elbírált cselekményei kapcsán azonban egyértelmű, hogy velük szemben vagyoni jellegű szankció alkalmazására nem a Btk. 50. § (2) bekezdése, hanem az 50. § (1) bekezdése nyújtott alapot.
- [29] Az indítvány sérelmezte továbbá az indokolási kötelezettség megsértését.
- [30] A Kúria utal arra, hogy a tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán felülvizsgálatban csupán az vizsgálható, hogy a kifogásolt határozatban nyomon követhető-e a bíróság értékelő tevékenysége, annak eredménye azonban vitássá nem tehető.
- [31] Az indokolási kötelezettség megsértése nem az indokolás bármely elemének hiányát, hibáját jelenti, hanem annál szűkebb terjedelmű.
- [32] Jelen ügyben egyébként az indokolási kötelezettség teljesítése - az ítéletből kitűnően - a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja által meghatározott körben a szükséges és elégséges mértékben megtörtént. Az eljáró bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként tényállást állapított meg, a bizonyítékokat számba vette, egyenként és összességében értékelte, az anyagi és eljárásjogi szabályhoz vezető következtetéseit, álláspontját rögzítette. Így az eljáró bíróság - szemben az indítványban foglaltakkal - eleget tett indokolási kötelezettségének.
- [33] Ekként a Kúria, mivel olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, melynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból köteles, a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a Be. 426.

§-a alapján a megtámadott határozatot a XIV. rendű és a XV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

#### IV.

- [34] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [35] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. május 11.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző